

АНАТОЛІЙ ТРОХИМОВИЧ КОМЗЮК,

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
Харківський національний університет внутрішніх справ;*

 <https://orcid.org/0000-0002-7377-9241>

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ РЕЗНІКА ОЛЕГА МИКОЛАЙОВИЧА
«АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ»¹**

Сучасний розвиток України, спрямований на інтеграцію в Європейське співтовариство, обумовлює адаптацію національного законодавства до стандартів та норм європейського законодавства, реформування системи правоохоронних органів загалом і зокрема тих, які захищають фінансово-економічні інтереси держави від зовнішніх та внутрішніх протиправних посягань. Про це свідчить ряд законопроектів, метою яких було створення і діяльність єдиного правоохоронного органу України щодо протидії та боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями. Однак реалізація зазначених реформ стримується рядом факторів, що загалом унеможливають досягнення кінцевого результату запланованих змін.

Такими факторами на сьогодні є розгалуженість і недосконалість чинного національного законодавства, корумпованість органів управління та правоохоронних органів, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави, критичний рівень довіри громадян до зазначених правоохоронних структур і відповідно відсутність взаємодії громадськості з правоохоронними органами щодо запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття фінансово-економічних правопорушень. Очевидно, що в таких умовах наукова праця О. М. Резніка «Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України» є дуже актуальною та своєчасною.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що монографія є одним із перших комплексних досліджень, в якому на підставі аналізу та узагальнення положень чин-

ного національного законодавства, підходів наукової доктрини, офіційних статистичних даних і практики діяльності правоохоронних органів України та зарубіжних держав із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави надано авторське розуміння змісту й особливостей адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів України як суб'єктів захисту фінансово-економічних інтересів держави, виявлено недоліки чинних адміністративно-правових норм у цій сфері, а також наведено обґрунтовані пропозиції щодо їх усунення.

Зміст монографії характеризується досить високими теоретичним і науково-методологічним рівнями вирішення поставлених завдань, аналізу нормативних й доктринальних джерел, а також формування відповідних пропозицій. Безсумнівно, що вдало розроблені автором дефініції, класифікації та критерії дозволили більш обґрунтовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних питань адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів України із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

Науково-теоретичне підґрунтя для написання монографії склали наукові праці в галузі філософії, теорії держави і права, адміністративного права та інших галузей права. Нормативну основу дослідження становлять Конституція України, міжнародні договори та угоди, згода на які надана парламентом, закони та підзаконні акти України, норми яких визначають засади діяльності правоохоронних органів України із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Окрему увагу в монографії звернено на зарубіжний досвід діяльності правоохоронних структур у сфері захисту фінансово-економічних інтересів держави від протиправних внутрішніх та зовнішніх посягань, що може бути використаний в Україні. Узагальнення

¹ Резнік О. М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України : монографія / О. М. Резнік. – Суми : СумДУ, 2018. – 477 с.

практики діяльності правоохоронних органів України, офіційні статистичні дані та довідкові видання становлять інформаційну та емпіричну основу монографії.

Монографія складається з чотирьох розділів, у яких досліджуються такі питання, як теоретико-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, адміністративно-правовий статус правоохоронних органів як спеціальних суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України, зміст діяльності зазначених суб'єктів та напрямків удосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України.

Відповідно до положень монографії заслуговує на увагу висновок автора про те, що до правоохоронних органів України, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави, належать Національна поліція України, Служба безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, підрозділи податкової міліції Державної фіскальної служби України, органи прокуратури. До того ж цьому доцільність віднесення зазначених правоохоронних органів до суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави автор обґрунтовує через порівняння повноважень цих суб'єктів, закріплених актами національного законодавства. З'ясовано також, що повноваження правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави дублюються, що відповідно негативно позначається на їх діяльності. Наведене положення автор підтверджує за допомогою подання та аналізу результатів соціологічного дослідження і статистичних даних, що свідчить про істотну обґрунтованість сформульованих у монографії висновків.

Із позитивного боку необхідно відзначити запропоновану автором класифікацію актів національного законодавства, в яких містяться адміністративно-правові норми, що регулюють діяльність органів Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, підрозділів податкової міліції Державної фіскальної служби України, Служби безпеки України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, таким чином: Конституція України; міжнародні документи: а) конвенції; б) угоди; в) договори; г) меморандуми; г) декларації; д) пакти; е) закони України (загальні та спеціальні); є) підзаконні акти (загальні та спеціальні).

Варто також погодитися з авторським визначенням поняття «адміністративно-пра-

вовий статус правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави», під яким запропоновано розуміти закріплену на законодавчому рівні сукупність таких елементів, як мета діяльності, завдання, функції, компетенція і повноваження, організаційно-штатна структура, юридичні гарантії та юридична відповідальність зазначених суб'єктів, які загалом визначають місце зазначених правоохоронних органів у системі суб'єктів захисту фінансових та економічних інтересів держави. Слід відмітити, що автор не лише визначив поняття, а й досить комплексно підійшов до дослідження елементів адміністративно-правового статусу правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

Крім того, поза увагою не залишилися питання адміністративно-правових форм, рівнів та напрямів, методів, організаційних основ діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. У зв'язку з цим удосконалено поняття та класифікацію рівнів і напрямів діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Автор визначив, що діяльність вищезазначених правоохоронних структур здійснюється на міжнародному, загальнодержавному та регіональному рівнях за стратегічним і тактичними напрямами. У свою чергу, набули подальшого розвитку поняття і види адміністративно-правових форм діяльності правоохоронних органів України, що є суб'єктами забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, під якими пропонується розуміти сукупність зовнішньовиражених дій чи рішень співробітників правоохоронних органів України, вчинених чи прийнятих ними в межах національного законодавства з метою сприяння ефективному виконанню покладених на них законом завдань щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

У монографії також подано низку пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України.

Зокрема, для покращення координації та взаємодії між існуючими правоохоронними органами із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, а також суб'єктами фінансового моніторингу пропонується створити єдиний центр, що об'єднуватиме зусилля вищезазначених суб'єктів із метою протидії та боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями.

Не менш значущим в умовах реформування системи правоохоронних органів України є висновок автора про необхідність перегляду системи оцінювання їх діяльності. Це обумовлюється тим, що ефективність і результативність функціонування правоохоронних структур із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави прямо залежать не лише від покладених на них національним законодавством завдань, а й від того, за якими критеріями будуть оцінюватися результати їх діяльності. Зважаючи на це, запропоновано на законодавчому рівні закріпити такий перелік критеріїв оцінювання діяльності правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави: 1) стан дотримання передбачених національним законодавством процесуальних строків (відкриття і закриття кримінального провадження); 2) рівень профілактики та розкриття фінансово-економічних злочинів (загальна кількість попереджених і розкритих фінансово-економічних злочинів, загальний стан фінансово-економічної злочинності у державі; співвідношення зазначених показників за поточний та попередні роки); 3) дотримання вимог законності (кількість скарг щодо неправомірної відмови у відкритті справ, незаконно-

сті закриття справ, зловживання службовим становищем); 4) громадська думка (рівень довіри громадян до співробітників правоохоронних органів щороку повинен визначатися незалежною соціологічною службою); 5) професіоналізм (результати атестування, повсякденного оцінювання керівництвом правоохоронного органу діяльності співробітника); 6) економічний ефект (співвідношення між коштами, виділеними на фінансування правоохоронних органів, та сумою коштів, відшкодованих ними до бюджету за результатами розкриття фінансово-економічних злочинів).

Ураховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що рецензована монографія «Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави» має істотну теоретичну й практичну цінність і може бути рекомендована насамперед для правознавців, викладачів і студентів. Ця наукова праця може бути використана в навчальному процесі, під час проведення наукових досліджень за подібною тематикою, у правотворчій діяльності та практичній роботі правоохоронних органів України.